KMVET

16.8.2019 4/2019
24. vuosikerta
irtonumero 12,90 €

Keskittyminen lisää riskejä

Kaikilla toimialoilla tuotannollinen toiminta keskittyy entistä isompiin yksiköihin. Tämä myös lisää tuotantohäiriöiden riskejä.

Viime vuosina esimerkiksi useiden lääkkeiden saanti on vaikeutunut ja hetkittäin tiettyjä lääkkeitä ei ole saanut ollenkaan. Aluksi ongelmia oli eläinlääkkeiden puolella, mutta nyt myös monista ihmislääkkeistä on pulaa.

Lääkepulaan on ollut useita syitä, kuten raaka-aineiden saatavuusongelmat ja isoissa tehdasyksiköissä tapahtuneet onnettomuudet.

Maataloustuotannossa ja erityisesti kotieläintaloudessa yksikkökoko on kasvanut rajusti niin alkutuotannon kuin jatkojalostuksen puolella. Suomessa, kuten monessa muussa kilpailijamaassa, esimerkiksi jalostusaineiston tuotanto tapahtuu vain muutamassa yksikössä.

Jokainen voi kuvitella, millainen ongelma olisi, jos esimerkiksi sikojen tai nautojen spermantuotanto loppuisi edes hetkellisesti eläintautiepidemian takia. Tuore tapaus Tanskasta, jossa PRRS levisi karjuasemalle, on osoitus siitä, millaisia riskejä keskittyminen tuo tullessaan.

Jos esimerkiksi johonkin suurista sika- tai siipikarjateurastamoista iskisi vakava salmonellaepidemia, ruuhkautuisi teurastustoiminta välittömästi. Naudoilla kiertonopeutta pystytään säätämään edes hieman, mutta sianlihassa ja siipikarjassa pienetkin häiriöt näkyvät heti. Pohjanmaalla heinäkuussa tapahtunut ison sikalayksikön osittainen palo todisti, että teurastamon kyky hoitaa sikojen hätäteurastuksia on rajallinen.

Riskejä vastaan voi varautua vakuutuksilla. Ne tuovat rahallista korvausta, mutta itse tuotannolliseen toimintaan tulevat häiriöt ovat usein sellaisia, että niitä on vaikea korvata rahalla. Tärkein asia onkin toimintojen järjestäminen siten, että riskit pystytään minimoimaan.

Huolellinen tautisuojaus on jokaisen kotieläintilan tärkein riskien ehkäisytapa. Sähkölaitteiden huolellinen hoito ja säännölliset tarkastukset ovat asioita, joilla voitaisiin ehkäistä vakavia tulipaloja. Virkamiehet voisivatkin harkita esimerkiksi Neuvo 2020-rahojen suuntaamista myös kotieläintilojen sähkötarkastuksiin.

Ternimaitoa nopeasti

Uusimmat tutkimustiedot osoittavat, että ternimaidon merkitys naudalle on vielä aiemmin tiedettyä suurempi. Vasikan ensimmäisten elintuntien aikana tapahtuu merkittäviä ja koko eläimen loppuiän vaikuttavia muutoksia. Merkittävä osa niistä liittyy ternimaidon mukana saataviin vasta-aineisiin.

Nopea ja hyvälaatuisen ternimaidon saanti varmistaa, että naudan vastustuskyky on paras mahdollinen siinä vaiheessa, kun emältä saatujen vasta-aineiden vaikutus hiipuu ja vasikan oma vastustuskyky on vasta kehittymässä. Vasikkaripuli on perinteinen vitsaus ja paras tapa ehkäistä sitä, on runsas ternimaidon saanti sekä puhdas elinympäristö.

Kotieläinyrittäjän on mahdotonta valvoa vierestä kaikkia poikimisia, joten sijoittaminen teknisiin ratkaisuihin poikivien lehmien valvonnassa maksaa itsensä takaisin varsin nopeasti. Valvontakameroita löytyy tiloilta jo paljon, mutta uusin anturitekniikka tuo varmasti lisämahdollisuuksia valvontaan. Kun poikimisen valvonta saadaan toimivaksi, on huomattavasti helpompaa varmistaa vasikan ternimaidon saanti mahdollisimman nopeasti. Myös ternimaidon pakastamiseen, sulattamiseen ja juottamiseen on hyviä uusia teknisiä ratkaisuja.

PENTTI TÖRMÄ
päätoimittaja

Tässä numerossa

Terveys ja hyvinvointi

8 Okra-näyttelyssä jotain uutta, runsaasti ennen nähtyä ja nautarotujen näyttelyjä
14 Terveydenhuollon tekijät -sarjassa professori, jonka luennot innoittivat

Nautakarja

22 Lehmien vesipedeistä hyviä kokemuksia: lehmät ja omistajat tyytyväisiä
26 Pidennetty lypsykausi voi olla hyvä vaihtoehto pitkämaitoisille lehmille
30 Ternimaidossa on paljon muutakin tärkeää kuin jo aiemmin tunnetut vasta-aineet
34 Emolehmien maidon koostumusta tutkittu: sisältää runsaasti valkuaista vasikalle
36 Utaretulehduksen aiheuttamaa kipua voi ja kannattaa hoitaa

Sika

6 Sikojen huonot jalat tulevat kalliiksi suomalaisissa sikaloissa
18 Sikojen stressin vähentämiseen on monia keinoja ja mahdollisuuksia
42 Nymanin isossa luomusikalassa on kaikille sioille paljon tilaa
48 Ranskalainen luomuviljelijä ajatteli sikatuotannon uudella tavalla

Kolumnit

17 Eläinlääkäriltä: Hyvä eläinlääkintä tarvitsee kunnaneläinlääkäreitä
40 Parannetaan eläinten hyvinvointia
47 Yrittäjältä: Sikatekopalkinto Martin Ylikännölle

Vakiopalstat

5 Maailman tautitilanne
52 Euroopan maitokatsaus: EU:n maidon interventiovarastot vihdoin myyty
54 Uutisia ja uutuuksia
56 Hintaseuranta
58 Tuotosseurannan tuloksia

Kannen kuva: Anne-Mari Jääskeläinen